

Воспитатель: Сысолятина Вероника Андреевна

Конспект занятия по развитию речи. (Тыл сайдыыта).

Тизмэ: Оҕолор барбыт тизмэлэрин чинэтии. Этии туһунан өйдөбүлү чинэтии (хатылааһын).

Сыала: Оҕолор тыллары бэрээдэктээн санаралларын ситиһии.

Туттуллар тэрил: этии бэлиэлэрэ.

Дьарык хаамыыта:

1. Тэрийэр чааһа.

– Үтүө күнүнэн оҕолоор. Бары миэхэ кэллибит. Төгүрүччү тураммыт төгүрүктэ оноруоҕун. Илиибитин ыттыбыт, уонна бэйэ – бэйэбитин эбэрдэлэһибит, миигин үтүктэн иһин.

Доҕорбор, илиибин уунан

Далбааттаан үөрбүппүн биллэрэбин.

Улахан дьону ытыктаан, дорооболоһон ааһабын.

Детсатпар үөрэ – көтө, киирэн кэлэбин.

Үтүө күнүнэн диибин.

2. Ааспыт дьарыктаһыны хатылааһын.

– Оҕолоор, этии туохтан турар диэбиппитий?

– Этиини хайдах сурааһынынан бэлиэтиир этибитий?

– Тыллар хайдах сурааһынынан бэлиэтиибитий?

3. Этии тыллартан турар.

– Оҕолоор, мин эһиэхэ билигин кэпсээни кэпсээн иһитиннэриэм.

«Чыычаах айылҕа киэргэлэ. Чыычаах мас үөнөн сиир. Кини уйа оностон сыммыттыыр. Чыычаах уйатын тытыман».

– Бу кэпсээнтэн биир этиини ылабын.

«Чыычаах уйатын тытыман».

– Оҕолоор, этии хас тыллааҕын тарбахтаргытынан ааҕын эрэ.

Оҕолор, этии хас тыллааҕын тарбахтарын туруоран ааҕаллар.

– Хас тыллаах этии эбитий?

Оҕолор эппиэттэрэ: үс.

_____ Этии

– Бу сурааһын аата этии. Этиибитин өссө төгүл хатылаатыбыт.

– Этии хас тылтан турар эбитий?

Оҕолор эппиэттэрэ: үс тылтан.

_____ Этии.

_____ тыллар.

– Тыллары кылгас сурааһыннарынан бэлиэтиибит.

4. Д/Оо «Хартынанан кэпсээн».

– Билигин, оџолоор биһиги икки хамаандаџа араһсан оонньоохпут. Хамаанда аайы хартыына биэрэбин. Эһиги этии оноро – оноро атын хамандаџа мээчиккитин быраџан иһэбит. Ханһык хамаанда элбэх этии онорбут ол кыайар.

5. Хамсаныылаах оонньоу «Кырааскалар».

6. Этиигэ тыллары бэрээдэхтээһин.

– Мин билигин эһиэхэ этии оноруом. Сөп дуу, сыыһа дуу? Эһиги ону быһаараџыт. Онтон тыллар миэхэ эһиги буолуоххут.

Түөрт оџону таһаарабын.

– Дьэ истин эрэ: Оонньоулар хаарынан оџолор таһырдыа. Мин этиим сааһыланыыта сөп дуу, сыыһа дуу? Сөпкө бэрээдэхтээх этиэбин эрэ. (Таһырдыа оџолор хаарынан оонньоулар). Өссө биир этиини бэрээдэхтиэххэ. Сиир үөнүн мас чыычаах. Этии бэрээдэџэ сөп дуу, сыыһа дуу? Сөпкө бэрээдэхтээн этиэбин эрэ. – Чыычаах мас үөнөн сиир.

7. Түмүк.

– Оџолоор, этии туохтан турар диэбиппитий?

– Этиини хайдах сурааһынынан бэлиэтиир этибитий?

– Тыллар хайдах сурааһынынан бэлиэтиибитий?

– Оџолор, этиини сааһыланыыта суох этгэхпитинэ туох буолуой?

– Онон этиигэ тыллар бэрээдэгинэн туруохтаахтар. Тыллар бутулуннахтарына этии сааһыланыыта суох буолар.